

Μάθημα:
Ιστορία του Κουρδικού Ζητήματος

ΚΟΥΡΔΟΙ και ΚΟΥΡΔΙΣΤΑΝ
&
ΠΛΥΘΥΣΜΟΣ και ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

Μουράτ Ισσι

Μεταδιδάκτορας Ερευνητής ΠΑΜΑΚ

Κουρδιστάν δεν είναι μόνο η Πατρίδα
των Κούρδων

- Η κουρδική κοινωνία ή κοινωνίες του Κουρδιστάν;
  - πολύ-θρησκευτική,
  - πολύ-γλωσσική,
  - πολυπολιτισμική ετερόκλητη κοινωνία.

Γενικά στοιχεία - Πληθυσμός

- Ο πραγματικός πληθυσμός των Κούρδων είναι άγνωστος διότι ένας ελεύθερος απολογισμός δεν είναι εφικτός. Σύμφωνα με τα έγγραφα των Ηνωμένων Εθνών, ο πληθυσμός των Κούρδων σε 20 χώρες κυμαίνεται σε ύψος 70 εκατομμυρίων. (<http://www.kurdaw.net/tur/kuh/kurdistan/osasiz.html>)
- 1- Τουρκία: 33 εκατομμύρια
- 2- Ιράν : 18 εκατομμύρια
- 3- Ιράκ και Κουρδιστάν: 8 εκατομμύρια
- 4- Συρία και Ροζάβα: 3,642,117
- 5- Γερμανία + Ευρώπη: 4 εκατομμύρια
- 6- Καζακιστάν: 892,638
- 7- Γεωργία: 758,009
- 8- Αρμενία: 699,571
- 9- Ισραήλ: 592,622
- 10- Αφγανιστάν: 312,075
- 11- Πακιστάν: 234,006
- 12- Αιγύπτος: 153,561
- 13- Σουδάν: 101,000
- 14- Βοσνία-Ερζεγοβίνη: 8,788

- Μεγαλύτερο κομμάτι του πληθυσμού των Κούρδων βρίσκεται, κατά σειρά, στο Βόρειο Κουρδιστάν, ύστερα Ανατολικό, Νότιο και Νότιοδυτικό.
- Άλλο ένα σημαντικό ποσοστό του πληθυσμού των Κούρδων βρίσκεται εκτός από τα εδάφη των προγόνων των Κούρδων δηλαδή Χορασάν (βόρειοανατολικά Ιράν) και Χαϊμανά (Νότια της Άγκρας) .
- Μοναδικός ελεύθερος απολογισμός έχει πραγματοποιηθεί στο Νότιο Κουρδιστάν (Ιράκ) και σύμφωνα με τον απολογισμό του 2014 ο πληθυσμός των Κούρδων είναι 5.600.000 και αποτελούν το 17% του γενικού πληθυσμού του Ιράκ. Σύμφωνα με τα έγγραφα των ΟΗΕ σήμερα εκτιμάται να έχει φτάσει περίπου μεταξύ 7.500.000 – 8.000.000

Γενικά στοιχεία

Γεωγραφία

- Τα ευρύτερα εδάφη των κουρδικών πληθυσμών δηλαδή όπως ονομάζουν οι ίδιοι Κούρδοι, το Κουρδιστάν, βρίσκονται ανάμεσα Ιράν-Ιράκ-Τουρκία και Συρία.
- Όλα τα εδάφη του Κουρδιστάν είναι διαιρεμένα μεταξύ των εθνικών κρατών που αναφέρθηκαν.
- Τα μεγαλύτερα κομμάτια του Κουρδιστάν με την σειρά είναι τα εξής:
  - το Βόρειο και το Δυτικό Κουρδιστάν (Τουρκικό),
  - το Ανατολικό Κουρδιστάν (Ιράν),
  - το Νότιο Κουρδιστάν (Ιράκ)
  - το Νοτιοδυτικό Κουρδιστάν (Συρία).

Γενικά στοιχεία

- **ΠΟΥ ΖΟΥΝ ΟΙ ΚΟΥΡΔΟΙ;**
Σε όλο το Ιράν κατοικούν Κούρδοι αλλά κυρίως ζουν στο βόρειο δυτικό Ιράν, στα σύνορα του Ιράκ και της Τουρκίας, στις Επαρχίες Κουρδιστάν, Κερμανσάχ, Ιλάμ και του Δυτικού Αζερμπαϊτζάν. Από την άλλη αποτελούν περίπου το 50% του πληθυσμού της Επαρχίας του Βορείου Χορασάν (βόρειο Ανατολικά Ιράν)
- Η ΕΚΤΑΣΗ του Ανατολικού Κουρδιστάν υπολογίζεται περίπου 175.000 χλμ².
- Ο πληθυσμός των Κούρδων υπολογίζεται μεταξύ 12-15 εκατομμύρια.
- Οι γλώσσες που ομιλούνται είναι Κουρδικά (Σορανί, Κουρμαντζί, Χεβραμί, Κελχορί), Φαρσί, Λουρί και Λεκί
- Θρησκείες της περιοχής: Ισλάμ (Σουννί, Σία, Αλεβί), Γιαρεσάνι, Ζωροαστρισμός.
- Η χρήση της κουρδικής γλώσσας και η πολιτική-εκπαιδευτική οργάνωση των Κούρδων απαγορεύονται εντός του Ιράν. Γι' αυτό και δεν υπάρχει ούτε ένα νόμιμο κουρδικό κόμμα εντός του Ιράν.

Νότιο Κουρδιστάν - ΙΡΑΚ

- Αποτελεί το τρίτο μεγαλύτερο κομμάτι του Κουρδιστάν και βρίσκεται στα βόρεια του Ιρακινού κράτους. Υπολογίζεται περίπου σε 40.643 χλμ².
- Πληθυσμός της περιοχής επισήμως είναι 5.600.000 αλλά υπολογίζεται έως και 7 εκατομμύρια.
- Οι Κούρδοι διεκδικούν και άλλες περιοχές οι οποίες έχουν αναγνωριστεί «Αμφιλεγόμενες Περιοχές» στο Ομόσπονδο Σύνταγμα του Ιράκ με το άρθρο 140.
- Σύνολο των εκτάσεων των κουρδικών περιοχών, μαζί με τις «Αμφιλεγόμενες Περιοχές» αποτελούν 80.000 χλμ², δηλαδή περίπου 18 % του Ιράκ.

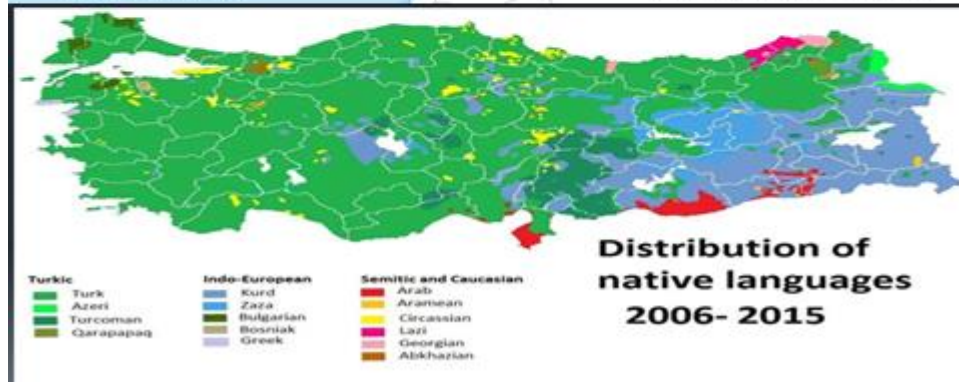
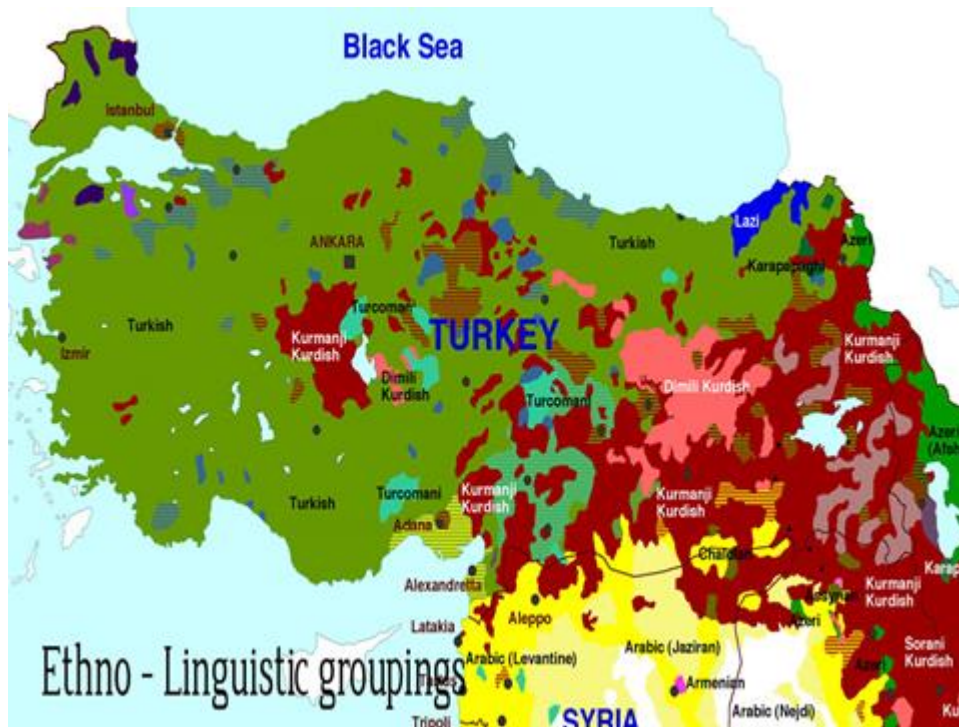
- Το όνομα της περιοχής κατά των Κούρδων είναι Νότιοδυτικό Κουρδιστάν ή μικρό Νότιο Κουρδιστάν και είναι το μικρότερο κομμάτι του Κουρδιστάν.
- Επισήμη ονομασία της είναι Fédération démocratique du Nord de la Syrie ή Autonomus Administration of Nort and East Syria ή Federaliya Demokratika Bakûrê Sûriyê
- Διοικείται με μορφή καντονιών: Efrîn, Cizîrê, Kobanî και Shehba.
- Η Έκταση των κουρδικών περιοχών δεν είναι σαφής. Σύμφωνα με τα σημερινά δεδομένα υπολογίζοταν 31.000 χλμ².
- Πληθυσμός της περιοχής, περίπου, είναι 3 εκατομμύρια.
- Πλειοψηφία είναι μουσουλμάνοι Σουννίτες και αλλοτριωμένοι Ιεζίδι.

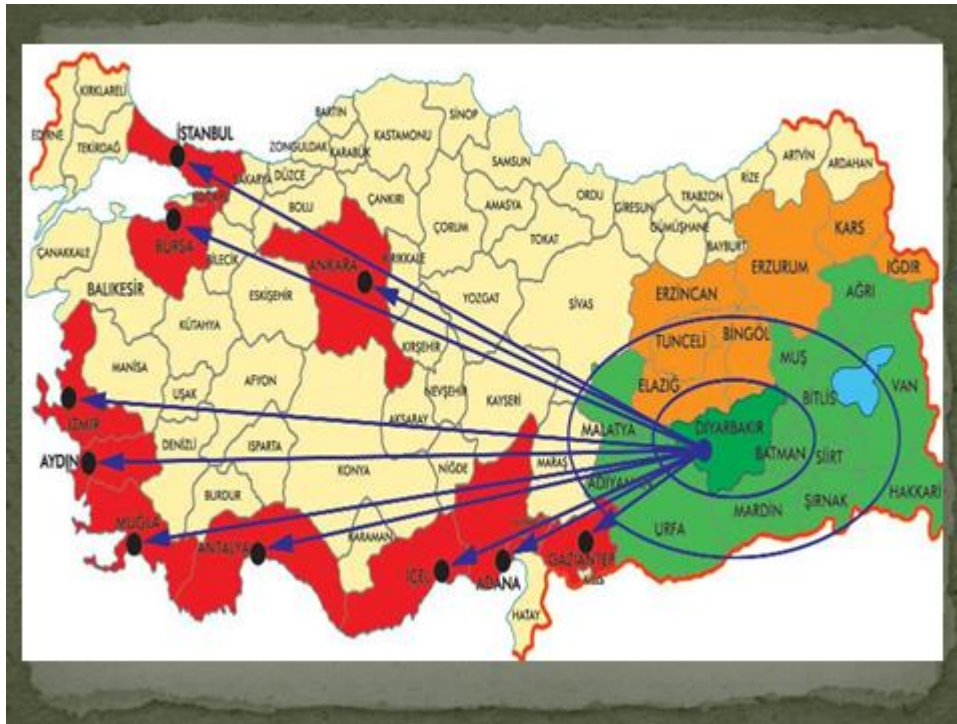
ΒΟΡΕΙΟ ΚΟΥΡΔΙΣΤΑΝ (ΤΟΥΡΚΙΑ)

ΒΟΡΕΙΟ ΚΟΥΡΔΙΣΤΑΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

- Σε όλη την Τουρκία κατοικούν οι Κούρδοι αλλά κυρίως ζουν στην Ανατολική και Νότιο Ανατολική Τουρκία, στα σύνορα Ιράν, Ιράκ και της Συρίας.
- Η ΕΚΤΑΣΗ του Βορείου Κουρδιστάν υπολογίζεται περίπου 250.000 χλμ².
- Ο πληθυσμός των Κούρδων υπολογίζεται μεταξύ 30-33 εκατομμύρια.
- Οι γλώσσες που μιλούνται είναι Κουρδικά (Κουρμαντζί και Κιρμάντσκι/Διμιλκί) και Τουρκικά.
- Θρησκείες της περιοχής: Ισλάμ (Σουννί, Αλεβή) και λιγότερο ποσοστό το Ιεζίδι και ο Χριστιανισμός.

Γενικά στοιχεία Γεωγραφία

- Η έκταση του Κουρδιστάν, σε σύνολο του μαζί με τα μακρινά εδάφη των Κούρδων, υπολογίζεται στα 500.000 χλμ².
- Τα εδάφη των Κούρδων όμως δεν αποτελούν μονάχα μεταξύ των αναφερόμενων κρατών αλλά υπάρχουν τα μακρινά εδάφη, τα οποία εμφανίστηκαν στην πάροδο του χρόνου με τις υποχρεωτικές μεταναστεύσεις των κουρδικών πληθυσμών, όπως:
  - στις δυτικές και νοτιοδυτικές περιοχές της τουρκικής πρωτεύουσας (Οι Κούρδοι της Χαΐμανα/Haymana Kürtleri),
  - στις βορειοανατολικές περιοχές του Ιράν (Χορόσαν-Khurasani),
  - στο Κόκκινο Κουρδιστάν/Kurdistan Uzeyt μεταξύ των Αρμενία-Αζερμπαϊτζάν.

- Στο χάρτη του Βεατου Οσμα (1203), ο οποίος απεικονίζει τις διαδρομές των Δώδεκα Αποστόλων, στους χάρτες των Αραβικών - Ισλαμικών περιόδων, καθώς και στο χάρτη του Fra Mauro (1460), ο οποίος θεωρεί τη «Mesopotamia» κέντρο του πλανήτη, εμφανίζονται οι ίδιες ονομασίες, δηλαδή «Mesopotamia», «Midia», «Armenia» ή «Babil».
- Ο Ενλιya Çelebi αναφέρει ξεχωριστά το «Κουρδιστάν» και τη «Μεσοποταμία». Στο χάρτη του Adam Olearius (1659) ο γεωγραφικός χώρος των Κούρδων ονομάζεται «Media Cindi» και συνορεύει στα βόρεια με την «Armenia» και στα δυτικά με τη «Mesopotamia».
- Στο χάρτη του Morison (1704), όμως, χρησιμοποιείται -για πρώτη φορά, ίσως σε έναν ευρωπαϊκό χάρτη- ένας όρος παρόμοιος με το σημερινό για την περιοχή των Κούρδων. Ο χάρτης αυτός απεικονίζει κυρίως την Ιερουσαλήμ, αλλά οι κουρδικές περιοχές καταγράφονται ως «Curdistan».

Ο Evliya Çelebi (1611-1682) αναφέρει ξεχωριστά το «Κουρδ + ιστιάν» και τη «Μέσσα + ποταμίο».

Kurdistan

"Büyük ülkedir. Bir ucu Erzurum, Van diyarlarından Hakkari, Cizre, İmadiye, Musul, Şehizor, Harir, Erdelan, Derne, Derteng'i ile içerek Basra'ya kadar yetmiş bonak mesafe sayılır. Arap Irak'ı ile Osmanlı arasında bu yüksek dağlar içinde altı bin adet Kürt aşiret ve kabilesi yaşar. ... Doğu tarafında Acem sınırında Harir ve Erdelan'dan Sam topraklarına ve Irak-ı Arap toprağına yani Şuriye'ye kadar uzanır. ... Ama bu Kürdistan'ın eni, boyu gibi geniş değildir..."

[Seyahatname] Evliya ÇELEBİ 1611-1682

ترجمان ایله آکلارار - بر اوجی جانب شمالدن دیار ارشروم وواندن حکاری . جزیره . محمادیه . موصل . شهر زور . حریر . آردلان . بغداد . درنه . درتنگ ویا بصریه وارنگه بخش قوناق بر کوردستان و سگستان عد اوتورکه عراق عرب ایله دیار نحانی آرمندده کوه وبلدلهر ایچره . اتی بیک عشائر و قیائل اکراد . در . ان شاء الله عملرندده بو عشیرتله میر عشائر یله مفصلاً تحریر اولنه چقلردر . اما بو کوردستانک عربی طولی کی واسع کلدر . جانب شرقیسنده عجم حدودنده حریر وار دلاندن خاک شام و حلبه قدر یکرسی ویکرسی بش قوناق . ادناسی اون بش قوناق برلردر . اما بو قدر اولکلر ایچره . بش یوز بیک فننگ انداز اولوب هیس شافیدرلر . چله یدییوز بخش اتی یاره قلمه عد اوتورکه چلهسی معمورددر . بوراده السنة مختلفه اولغه لسان زازه . لسان لولو . لسان حکاری . لسان عونیکی . لسان محمودی وشروائ . جزیرهوی . یسانی . ساجاری . حریری واردلانی . سورانی . خانی . چکوائی وحمادی . لسان روزینکی واردر . بونلرک انقصیحی آشنایی به تحریر اولتور .

Πηγή: Antonie Morison, *Relation historique d'un voyage*, 1704

Πηγή: Antonie Morison, *Relation historique d'un voyage*, 1704, σ. 679

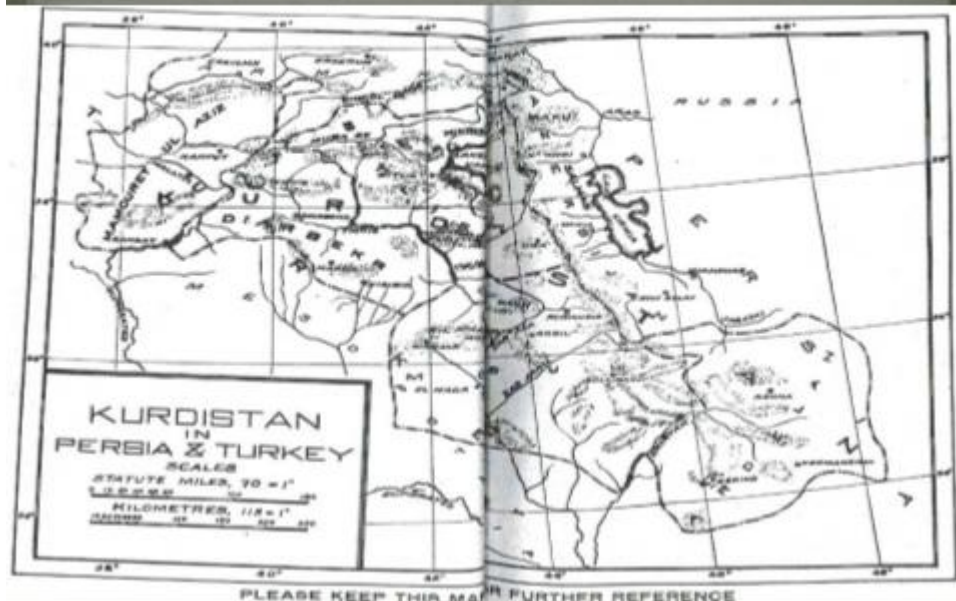

Πηγή: J. Shiel, «Notes on a Journey from Tabriz, through Kurdistan, via Van, Bitlis, Scert and Erbil, to Suleimaniyeh, in July and August, 1836», *Journal of the Royal Geographical Society of London*, vol. 8 (1838), σ. 54-102.

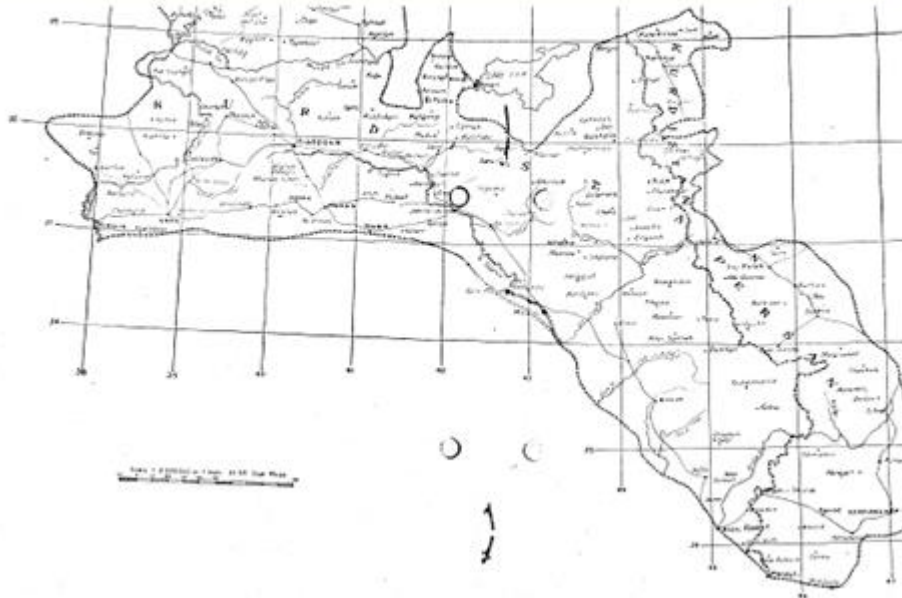

Πηγή: J. J. Hellert, Nouvel atlas, physique, politique et historique de l'Empire Ottoman et des états limitrophes en Europe, En Asie et en Afrique, Bellizard, Dufour, Paris 1844.

The Kurdistan Missionary, Chicago III, March 1911, vol.I, no.6, σ.44-45

Πηγή: Cherif Pacha, General. *Memorandum sur Les Revendications du Peuple Kurde*, Paris 1919, σ. 7.

Πηγή: FO 141/806, Kurdistan ou Arménie. Tyars ou Martyas, Le Comité de l'Indépendance Kurde, Le Caire, Imprimerie Paul Barbey 1919, σ. IV.

